

παραβλήθη, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν ἐλάχιστον ὡς ἀποδείκνυται, τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων, (ὡς ἀνδρῶν πολυμαθεστάτων, καὶ εἰς τὸ εἶδός των πρωτοτύπων) ὡς καὶ αὐτὴν τὴν χρονολογίαν διὰ τῆς τῶν κεφαλαίων μεταθέσεως διαστρέφουσα· ἐν ἐνὶ λόγῳ οὐδὲ ἱστορία κυρίως αὕτη νὰ κληθῆ δύναται, πολλῶ δὲ μᾶλλον πραγματικῆ, ὡς ὁ ἴδιος ἀναρμόστως τὸ Πολυβίου χωρίον μεταχειρίζεται, ἀλλ' ὡς εἴρηται, παράφρασις ἄτεχνος, ἐξαιρέσει μόνον ὀλίγων τινῶν προσθηκῶν. Καὶ ἂν ἐν τῇ Σ. Τρικούπη ἱστορίᾳ ὑπάρχει ἰδέα τις, τοὔτέστιν ἡ τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπελευθερώσεως, ἀλλ' ὅμως καὶ αὕτη ἡ ἰδέα, ὡς καὶ τὰ ἄλλα, ἐκ τῆς Γόρδονος ληφθεῖσα, δὲν παρίσταται ἐν αὐτῇ, διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους, ἀγνή καὶ ζῶσα, ἀλλὰ δὺσμορφος καὶ νεκρά.

Τὰ εἰρημένα ἀρχούντως λύουσιν, ὡς νομίζομεν, τὰς ἐν τῇ ἀρχῇ (σελ. 5) ἀμφιβολίας ἡμῶν περὶ τῶν ὑπὸ Σ. Τρικούπη ἐξιστορηθέντων Ψαριανῶν ἔργων, ἄλλως τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ λυπούμεθα τὰ μέγιστα, ὅτι ἡμῖν αὐτὰ τὰ πράγματα τοιαύτην λύσιν δυστυχῶς ἔδωκαν, οἷαν οὐδὲ κἂν νὰ ἀναλογισθῶμεν ἠδυνάμεθα παρ' ἀνδρὸς τοιαύτην ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατέχοντος, τοσοῦτον τιμωμένου καὶ παρ' ἡμῶν, καὶ τοιαῦτα ἐν τοῖς αὐτοῦ προλεγομένοις ὑπισχνουμένου.

Ταῦτα ὅμως ἀποδείξαντες νομίζομεν ὅτι ἐξεπληρώσαμεν καὶ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὅπερ ἔδει, καὶ προεθέμεθα.

